

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom
„Koroški Slovenec“,
Klagenfurt, Viktringer-Ring 26/I.
Rokopisi se naj pošiljajo na naslov:
Pol. in gosp. društvo
Klagenfurt, Viktringer-Ring 26/I.

List

za politiko, gospodarstvo
in prosveto

Izhaja vsako sredo.

Stane četrtletno: K 10.000

Za Jugoslavijo

četrtletno: Din. 25.

Posamezna številka 1000 kron

Leto IV.

Dunaj, 24. septembra 1924.

Št. 39.

Prihodnji številki priložimo položnice za četrtletje.

Nemški Šulverein v Št. Jakobu.

V ponedeljek 8. sept. je bil kar ves Celovec v Podrožčici. Šulverein je postavil novo šolo za peščico nemških uradnikov in uslužbencev na železniški postaji in carinskem uradu. Občina je menda ta dan prevzela nemško šolo v vzdrževanje.

Iz Celovca so si Nemci naročili kanonika Šaderja, da šolo blagoslovi. Nemška duhovščina seve takega vabila ne more odklanjati: ali umestno je le, spomniti naše katoliške Nemce, da so imeli in imajo še svoje katoliško šolsko društvo, za katero je malo ali nič zanimanja. Zdaj pa pride društvo, ki nima z versko vzgojo nobenega stika in se zagrinja v pobožni plašč cerkvenega blagoslova: ljudem bodo pravili: „Glejte, nimamo ničesar proti veri, spoštujemo jo!“ Tista blagoslovljena voda pa jih ne bo ovirala, da jutri pokličejo lutrovskega pastora in prirede v novi šoli drugo, le ne katoliško božjo službo. Časopisje ne prinaša natančnega poročila; a k temu, kar se bere v „Freie Stimmen“, imamo nekaj pripomniti: Predsednik Šulvereina je dejal, da je ta šola „trdnjava na nemški jezikovni meji“. A nemška jezikovna meja ni tu, gospodje so se v zemljepisju le nekoliko zmotili. Teh laži in te hinavščine smo Slovenci na Koroškem seve vajeni. Povedati pa le hočemo: tu ni nemška meja, tu je kraj, ki se kakor malokateri drugi, zaveda že od nekdaj, da je slovenski. Temu kraju ste nekako hoteli priti v hrbet z novo nemško šolo. Predsednik Šulvereina morebiti razmer na Koroškem ne pozna, poznati pa jih mora deželni glavar Šumy. Ta pa je trdil, da je ta pokrajina „iz davnih dni že pretežno nemška, in Korošci so jo z orožjem v roci nemštvu zdržali.“ Zdi se nam, da mož v takem dostojanstvu ne bi smel govoriti, kakor navadni agitator. Rožna dolina in še druge doline na Koroškem so slovenske vseskozi že tisoč let in so slovenske še dandanašnji; slovenske krvi je deželni glavarsam, četudi se morebiti danes svojega pokolenja sramuje. Res so v Podrožčici nemške uradniške rodbine, in nemški Šulverein jim lahko postavi lastno šolo, a svarimo šolsko oblast, naj nikakor ne sili naših ljudi v to šolo, ko je nemški otroci ne bodo polnili. K dejstvu, da se je šolsko breme naprtilo občini, ki ima svojo šolo že popred, se zadnja beseda še ni povedala.

Po besedah predsednika nemškega Šulvereina je ta šola nemški Bollwerk, nemška trdnjava. Postava, ki za šole še zdaj velja, pa določuje, da naj bo vsake javne šole namen, otroke vzgajati **n r a v n o v e r s k i**. Tega namena šola v Podrožčici nima in zato bi je tudi dežela ne smela prejemati med svoje, bi ne smela prejemati plačevanja tamošnjih učiteljev. „National-Bollwerk“ lahko napravi zasebno društvo, deželna oblast je s tem prestopila svoje postavne meje, postavila se je na nam sovražno stališče, ko zlorabi šolo ter deželna sredstva v namen enostransko narodnega društva. Tega bi v rednih razmerah, ko so postavne kaj veljale, ne smela. Zato ugovarjamo proti dejstvu, da se tudi Slovenci, zlorabijo proti nam.

Potem moramo gospodu deželnemu glavarju povedati, naj se preveč ne ponaša s svojim junaštvom. Z orožjem Koroške niste rešili. Bili ste pogumni kakor fantje na plesišču, dokler so Jugoslovani pošiljali sem posamne službe straže. Ko je prišlo nekaj srbskih rednih četi, bežali ste v Spital in še dalje, da se je za vami kar kadilo. Potem pa ste z glasovanjem dobili Koroško nedeljeno. A to glasovanje je bilo velika in grda hinavščina: obetali ste kulturnega razvoja Slovencev ne ovirati, po glasovanju ste nam zaprli obe blovenski šoli šolskih sester! In h glasovanju ste privlekli bogve koliko koroških Nemcev, ki jih poprej nikdo ni poznal in videl, poslali ste v naše kraje regimonte agitatorjev, poslali težke vsote denarja in blaga za obleke, usnja, soli in ne vemo, kaj še. Jugoslovani pa so gledali in gledali ko jim je nemška povodenj odnašala volilce, zdramili so se šele, ko je bilo prepozno.

Na svoje junaške spomenike denite najpametneje kar Judeža s kolikor mogoče veliko mošnjo, to bo resnici bolje odgovarjalo, kakor kvasenje o junaštvu.

Če „Fr. Stimmen“ h koncu pravi: Posvečanje nemške šole v Podrožčici je bilo slovenska izpoved narodne volje na Koroškem; smatramo to kot novo vojno napoved. Slovencev ne marajo pripoznati, določb mirovne pogodbe ne marajo izvajati. Koroško hočejo čimprej ponemčiti in v tem so vsi ene misli: nemška naroda društva, koroška vlada in še nekdo drug. V teh razmerah treba, da se Slovenci tem živahneje branimo. **Za nas je narava, za nas zgodovina, za nas postava, za nas tudi še ljudstvo**, vsaj večinoma. Dokler se bomo branili, Nemcem vsa njihova komedija ne bo pomagala nič. Naj svoje milijarde zakopavajo v zidovje, ki danes stoji, jutri pa se lahko poruši! Naša skrb naj bo, obračati vso pozornost na vzgajanje naše mladine.

List stane od 1. oktobra do 31. decembra za:

Avstrijo	10.000 K
Jugoslavijo	25 D
Posamezna številka	1.000 K

Poselsko vprašanje.

Intenziviranje kmečkega gospodarstva je vsepovsod geslo današnjega časa. Avstrija hoče doseči prebitok v trgovinski bilanci na ta način, da podvoji svojo lastno proizvodnjo potom dalekosežnega intenziviranja. Po Liebigovem zakonu je pa pri vsakem intenziviranju treba pomnožiti v prvi vrsti onega činitelja, ki je v „minimumu“, toraj v najmanjši meri razpoložljiv: danes lahko rečemo, da je to delovna sila, torej kmečki delavci in posli.

Veliko se danes v merodajnih in interesnih krogih govori o temu perečemu vprašanju, katerega rešitev je za narodno gospodarstvo življenjske važnosti, kajti statistike kažejo, da se zadnjih desetih let izseljujejo ogromne množine kmečkega ljudstva v mesta, deloma tudi v inozemsko. Posledica temu je, da se na deželi opaža vedno večje pomanjkanje deloskih sil, vsaj dobrih in zanesljivih moči. Ostanajo na deželi v glavnem samo taki, ki se ne čutijo dovolj sposobne za mestno življenje ali pa taki, ki se sami na sebe ne zanesejo dovolj in ne

upajo priti v mestu do dobrega kraja in zaslužka. Dejstvo je, da delavcev na deželi postaja vedno manj in da sili vse v velemesta, kjer pričakujejo boljši kruh. Če se izvajajo iz tega dejstva posledice, pridemo do zaključka, da se bo kmetijstvo skrčilo do one meje, kolikor bo pač kmet s svojo družino mogel sam obdelati zemlje in sam izvršiti dnevne posle. Tedaj bi bile vse nakane in načrti države, kmetijstvo intenzivirati, že vsled tega uničene, če se državi popred ne posreči uspešno rešiti to vprašanje.

Vsak pojav ima svoje vzroke in tako jih mora imeti tudi ta naš slučaj. Da bomo lažje uvideli potrebo korakov, ki jih je država storila oziroma jih še misli storiti z namenom, da zadrži kolikor mogoče ta pojav, moramo poiskati vzroke, zakaj ljudje silijo z dežele v mesta. S tem da poznamo vzroke in skušamo te odstraniti, smo pravzaprav vprašanje rešili.

V prvi vrsti moramo omeniti dejstvo, da je kmetijsko delo neenakomerno razdeljeno na celo leto; poleti je od časa do časa silno veliko dela ter imajo tedaj tudi dninarji in posli dovolj opraviti in se lahko preživijo. Drugače je pa to pozimi, kadar preneha delo na polju. Vsled uporabe mlatilnih strojev se tudi z mlatvijo ne čaka na zimo in tako je veliko kmečkih delavcev pozimi prisiljenih, da si iščejo zaslužka kje drugod. Vsled te nestalnosti zaslužka se veliko delavcev odpove delu na kmetih in si išče stalno delo v mestih. Boljše je seveda v krajih, kjer si takšni ljudje pozimi lahko najdejo v bližini kje zaslužka, na primer v bližnji tovarni, pri vodnih zgradbah, pri kakšnem lesnem podjetju itd. V splošnem pa naj vsak kmet v lastnem interesu gleda na to, da bo poskrbel za svoje ljudi tudi pozimi zaslužka. Dokler ne bo preskrbljen zaslužek kmečkim delavcem skozi celo leto, ne bo prenehalo odseljivanje iz dežele v mesta.

Dog. vzroki, ki povzročujejo in pospešujejo pomanjkanje delavstva na deželi, so pa slabe socijalne in ponekod tudi slabe zdravstvene razmere poslov. Dostikrat zakrivijo to stanje pač kmeti sami, ki mislijo, da so poslji ljudje druge vrste in da smejo ravnati z njimi kakor hočejo. Ležišča hlapcev najdemo navadno v spornih, temnih hlevih, kjer se mu postelja leto dni ne popravi; vleze se zvečer kar ob čer, brez ozira na posledice, nima nikjer shrambe za nedeljsko obleko, če sploh katero ima itd. K temu pride ponekod še slaba hrana, bodisi pomanjkljiva ali slabo prirejena, naporno delo od jutra do pozne noči, slaba plača in nič prostih dni. Potem se naj še čudimo, da si nekateri iščejo zadoščenje v alkoholu, drugi pa resitev v mestu. Pod današnjimi pogoji je poslom in kmetijskim delavcem odvzeto celo upanje na boljše čase, ker nimajo pravice do zemlje; odvzeto jim je namreč sadnjo upanje, ki bi bilo v stanu veliko ljudi pridržati na deželi, da postanejo namreč enkrat sami lastniki malega življenja zmožnega posestva (Rentengüter). K temu že itak dovolj žalostnemu položaju se pridruži še skrb za stare dni.

Na drugi strani se mu pa kaže mestno življenje z vsemi svojimi udobnimi in vabljivimi momenti: večja prostost in samostojnost, boljše plače, možnost se udeleževati raznih mestnih zabav, možnost se izobraziti, napredovati in si poiskati boljši zaslužek, starostno in bolniško zavarovanje itd.

Razen navedenih več ali manj zgolj materialnih vzrokov pa je vsakemu človeku že

po naravi prirojeno strmljenje za poboljšanjem življenja, bej za obstanek in strmljenje naprej. V dosego tega cilja pričakuje vsak v mestu več prilike kakor na deželi, kjer je to v današnjih razmerah takorekoč izključeno.

To bi bili v glavnem oni vzroki, ki vabijo ljudi z dežele v mesta in povzročujejo dejansko pomanjkanje delavstva na deželi. Pa naj bi bili ti vzroki kakoršnikoli, dejstvo priznati moramo, da je na deželi vedno manj delavnih moči in da ta pojav škoduje tako posameznemu kmetu, kakor še v večji meri narodnemu in državnemu gospodarstvu.

Z ozirom na to stanje skušajo voditelji kmečkega ljudstva v skladu z državo zboljšati socialne razmere poslov, dninarjev in sploh vseh kmečkih delavcev, da postavnim potom kolikor mogoče pomagajo poslom in jih na ta način odvrnejo od mesta ter jih zadržijo na deželi.

Dokler je človek zdrav in še lahko dela, še že gre, kadar pa postane bolan ali star, da ne more več delati, potem se prične ona mizerialna življenja. Ta je bila obenem povod, da se je v prvi vrsti skušalo odstraniti oziroma omiliti to zlo in se je v ta namen v državnem zboru sklenil zakon o bolniškem zavarovanju kmetijskih delavcev. Vsekakor ni umestno, da nastopajo stranke, ki so kmečke in hočejo zastopati kmečke interese, principijelno proti temu zakonu, ki je izdan zgolj radi tega, da ohrani kmetijstvo propada. Ta zakon je dolgoletna zahteva voditeljev kmečkega ljudstva, katerega uresničenje pomeni velik napredek v kmet. gospodarstvu. Samo ob sebi je umevno, da zakon nima namena kmeta oziroma posle izkoristiti, ampak jim koristiti. Korist je pa odvisna od tega, v kolikor se posamezniki poslužujejo svojih pravic. Tukaj je predvsem treba zakon ljudem raztolmačiti, da si znajo poiskati iz njega korist in da ne bodo mislili, da ima samo namen kmetom izprazniti denarnice. Da so pa plačilni nalogi od slučaja do slučaja neprimerno visoki pa temu ni kriv zakon kot takšen, ampak tehnična izpeljava tega.

Resnica pa je, da ta uredba na deželi že vsled tehničnih težkoč in splošnih razmer na deželi nikdar ne bo mogla tako funkcionirati kakor ista v mestu. Odaljenost zdravnika, odaljenost sedeža bolniške blagajne, nezmožnost pisanja itd. povzroči dostikrat, da se zavarovani ne poslužijo svoje pravice. Gotovi ljudje so malokdaj bolni, drugi so zopet mehkužni, pogostoma bolni ter imajo od zavarovanja veliko večjo korist kakor vedno zdravi, ki zaprav nimajo nobene koristi, dolžnosti pa iste. Vsi ti pomisleki odpadejo pri starostnem zavarovanju, ki je na deželi ravno tako lahko izpeljivo kakor v mestu, pomena je pa še celo večjega za deželo nego za mesto. V mestu je dovolj lahkega dela, katerega človek tudi v starosti lahko izvršuje, medtem ko na deželi težko delo odvzame starosti vse možnosti zaslužka. Odstranjena bi bila na lahek način skrb starosti in socialne razmere na deželi bi se s tem znatno poboljšale.

Želeti bi toraj bilo, da se starostno zavarovanje čimprej udejstvi, pa ne samo za posle in delavce, nego istotako tudi za male posestnike, katerih posestvo ni tako veliko, da bi jih preskrbelo tudi v starosti. Ing. J. O.

POLITIČNI PREGLED

Naše vprašanje v Ženevi rešeno. Finančni odbor Društva narodov je izdelal o avstrijskem vprašanju poročilo, ki je bilo v celoti sprejeto in ki ugotavlja, da so se razmere v Avstriji zelo zboljšale in da sanacija lepo napreduje. Glede zvišanja proračuna hoče Društvo narodov precej ugoditi ter sme znašati letno 495 milijonov zlatih kron. Poleg tega je dovoljena poraba 50 milijonov zlatih kron za investicije. Proti porabi prihrankov, ki so se dali na razpolago Narodni banki po ponesrečeni špekulaciji s frankom, se ne ugovarja. Vse druge zahteve pa so bile odbite. Kontrola ostane neizpremenjena in so bili vsi tozadevni naporji naših delegatov, da bi dosegli kake olajšave zamen. Kontrola se bo opustila v najboljšem slučaju šele leta 1926 in sicer samo v tem slučaju, da bo proračun gotovo aktiven in ako se stopnjema odpravi zakon o varstvu najemnikov, invalidske odškod-

ninske komisije itd. Tudi zahteva, da bi se smel porabiti ostanek posojila v znesku 15 milijonov dolarjev, je bila odbita. Zvezni kancler dr. Seipel se je sicer zelo trudil, da bi dosegel olajšave, pa je bilo vse zastoj. Naša država je zgubila veliko na kreditu in bankirji pazijo, da ne izgube niti vinarja.

Konec stavke kovinskih delavcev. Po enotedenski stavki so dovolili podjetniki povišanje mezd za 10%, da dobi delavec z najnižjo mezdo na uro mesto 7100 znanprej 8500 K. Pri 48-urnem delovnem tednu dobi delavec po tretjem pomočniškem letu na teden 408.000 K. Veliko je to. — Dr. Seipel se je vrnil iz Ženeve in poročal o pogajanjih in sklepkih ministrskega svetu.

Jugoslavija. Z veliko nestrpnostjo je pričakovala opozicija zborovanje Radičeve stranke, ki se je vršilo 14. t. m. v Zagrebu. Koliko je bilo udeležencev, se ne da točno povedati, ker navaja vsak list druge številke. Opozicija je mislila, da bo Radič tudi topot kako nepremišljeno besedo izblebetal, kar bi ji moglo koristiti. Govoril je zmerno in pomirjevalno. Naravno je, da se ni odrekel republikanizmu, a je priznal monarhijo kot dejstvo. V Davidovičevo vlado pošlje ministre, da bo mogla izvesti svoj program. Davidovičeva vlada sicer ni kmečka niti republikanska, a je v smislu evropske demokracije in evropskega parlamentarizma njegova. Brezdvomno pomeni vstop HRSS v vlado velik korak naprej v medsebojnem zblizanju in ureditvi notranjih razmer po volji celokupnega jugoslovanskega naroda. Poleg tega se bo stališče vlade tako utrdilo, da ji opozicija ne bo mogla do živega. Vlada se je začela takoj po zborovanju pogajati z delegati Radičeve stranke, da se določi podlaga sporazumu. Načeln sporazum je že dosežen, treba je samo še podrobnega sporazuma. Hrvati dobe 4 ministre. V vlado bodo sprejeti vendar šele potem, ko bo vlada vedela kaj hočejo. — Manjšinske stranke so imele skupno sejo in so sklenile ustanoviti manjšinski parlamentarni blok, ki bo sestojal iz Nemcev, nevtalcev, zemljoradnikov in džemijeta. Manjšinske stranke so z vlado zadovoljne in jo bodo podpirale.

Bolgarska. V nemirni Bolgarski se je pred tedni izvršil političen pokolj, čigar žrtev je postalo več bolgarskih politikov. Vodja macedonskih nasilnikov Todor Aleksandrov je bil ubit in z njim več njegovih tovarišev. Bili so zvaljeni v Džumajo na sestanek in med potjo pobiti. Do pobojev je prišlo vsled nesoglasja med makedonstvujuščimi, katerih vodja je bil on. Atentati in poboji se sedaj iz maščevanja nadaljujejo in se bodo vedli tako dolgo, dokler ena struja ne zmaga. Umor je izvršila federalistična macedonska organizacija, ki hoče za vsako ceno zrušiti vlado Cankova in ustanoviti delavsko-kmečkovo vlado na federalističnem temelju. Cilj organizacije je ustanovitev balk. federacije, kateri naj bi pripadala tudi Jugoslavija. Cankov je izgubil enega najzvestejših podpornikov. Nasledstvo je prevzel general Protogerov, ki je prisegel s svojimi pristaši na grobu Aleksandrova maščevanje. Pokolji so se nad morilec in njih pristaši tudi takoj pričeli: 20 voditeljev macedonskih četašev je že umorjenih, poleg tega več zemljoradniških voditeljev, ki se kar v skupinah zapirajo in v zaporih pretepajo do mrtvega. Umori se izvršujejo s pomočjo vlade in armade, ki sta prestopili očitno na stran maščevalca generala Protogerova. Tudi car Boris je zapleten v umore. Menda ni več daleč čas ko bo moral oditi za očetom v prognanstvo. Po celi Bolgarski je proglašeno obsedno stanje.

Manjšinsko vprašanje. Na zasedanju Društva narodov je govoril vodja madžarske delegacije in povdarjal potrebo, da se predpisi o varstvu manjim tudi res izvajajo. Ugotavljal je, da formalni predpis odreja, da se smejo obravnavati samo pritožbe članov sveta in zahteval, da sprejema svet v bodoči tudi pritožbe manjšin, četudi je njih izpolnitev neprijetna narodom, ki so zastopani v svetu. Pritožbe manjšin naj bi se odstopale stalnemu mednarodnemu sodišču v rešitev. Madžarska je zgubila z mirovno pogodbo 10 milijonov ljudi, od teh čez 3 milijone Madžarov.

Revolucija v Georgiji. Vstaši so zavzeli glavno mesto Tiflis in ogrožajo Batum. Sovjetske oblasti izvršujejo strahovlado. Vsakega georgijskega patriota, ki ga dobe v roke brez usmiljenja usmrtijo. Vsled te vstaje so nastali nemiri v Angori. Kemal paša je došel v Trapezunt. Turška vlada je sicer napovedala popolno nevtralnost, vendar pa je na mejah osredotočila svoje čete. V rokah revolucionarjev so vsi petrolejski vreli, postavili so svojo vlado in pretrgali železniške zveze. Georgija je zelo bogata pokrajina in leži ob Kavkaškem gorovju v azijski Rusiji.

Španski direktorij je imel pod kraljevim predsedstvom daljšo sejo. Ker je sprejel po seji kralj generala Waylerja, se sklepa, da bo kralj takoj, ko se vrne Primo de Rivera, poveril gen. Waylerja sestavo nove vlade, ki bi bila parlamentarna in v katero bi vstopile osebnosti prejšnjih vlad. Eden diktator bo tedaj kmalu doigral, polagoma pa pride na vrsto drugi diktator, namreč Mussolini.

DOMAČE NOVICE

S to številko dobijo zadnji zamudniki izpolnjene položnice. Kdor hoče, da se mu pošilja list tudi še naprej, naj dolg takoj poravnja. Posebej povdarjamo, da je z na položnici označeno vsoto plačana naročnina samo do 30. septembra ter je treba za zadnje četrtletje posebej poslati 10.000 K s položnico, ki bo priložena prihodnji številki. Položnice ne dobe s priloženo številko oni naročniki, ki imajo list plačan že do 31. decembra 1924 ali čez.

Z ruskega ujetništva se je vrnil po devet in pol letih g. Ižep Pavel, posestnikov sin v Štebnu v Podjuni. Do leta 1918 o njem sploh ni bilo sledu. Spomladi letošnjega leta se je vračal peš iz Ufinske gubernije in došel že v Tarnopol, odkoder so ga poslali s spremstvom nazaj, ker ni imel dokumentov, in šele z velikim trudom se je posrečilo potom zveznega kanclerskega urada, da mu je izstavilo avstrijsko poslaništvo v Moskvi potne listine in dostavilo denar za potovanje v domovino. Gotovo še čaka več naših rojakov na vrnitev, ki ali nimajo za vrnitev potrebnih listin ali denarja ali pa se za nje nihče ne briga. Našega rojaka ob priliki prihoda v našo sredo iskreno pozdravljamo!

Šolnina na srednjih šolah. Ministrstvo prosvete razglša, da znaši sprejemnina na srednjih šolah 24.000 kron in šolnina za pol leta 240.000 K. Inozemci plačajo petkrat toliko. Dovoljene so tudi olajšave. Donos za učne pripomočke znaša petino in za telesno vzgojo pospešujoče prireditve desetino šolnine.

Novo šolsko leto na dunajskih visokih šolah se oficijelno prične 23. t. m. Vpisovanje na univerzo in tehniko se prične za inozemce dne 23. t. m. in se konča v prvih dneh oktobra; vpisovanje za inozemce 8 dni po terminu za tuzemce. Vpisovanje v Innsbrucku od 24. sept. do 15. oktobra.

Vse kar je prav. Velikovška občina ima za spomenike, slavnosti itd., na katerih se hujska proti Slovencem, dosti denarja, nima ga pa za Velikovški most, ki ima že take luknje, da bi si človek lahko ного zlomil, in za berače, katerih je povsod vse polno. Posebno v sredah sedijo na vseh potih in nadlegujejo ljudi, ali ne samo na cestah, še v gostilni nisi varen pred njimi. Tudi berač mora biti in živeti, zato tudi nimamo nič proti njim ter jim ne odrekamo podpore, pač pa smo mnenja, da je občina prva poklicana, skrbeti za nje. Zakaj pa plačujemo davke?

Važenberk. Že parkrat se je neki dopisnik v „Bauernzeitung“ obregnil v tukajšnje cerkvene razmere, češ da se kljub večini nemškega prebivalstva v obeh župnih cerkvah opravlja celo leto samo v slovenščini. Sklicujoč se na zadnje ljudsko štetje, pravi, da je v važenberški občini izmed 2780 prebivalcev samo 316 Slovencev. Ne damo dosti na to statistiko; če je kdo radoveden, naj le prehodí raztezno važenberško občino, pa se bo prepričal sam, da ogromna večina prebivalstva govori in občuje

slovenski. Zdi se nam, da dopisniku germanizacija vse prepočasno napreduje, rad bi imel čez noč vse nemško. Podoben je starodavnim Abderitom, ki so podrli mesto in je hoteli v treh dneh sezidati na novo, z marmornatimi propilejami, spomeniki in mavzoleji. Vendar narava se ne da prisiliti in tudi ljudstvo ne more čez noč izpremeniti materinega jezika. Z ogorčenjem pravi dopisnik, da so tukajšnje razmere slabše kot v Krški dolini, da skoro nihče več ne gre v cerkev, ker se samo slovensko opravlja. Glede obiska cerkve ni ravno tako slabo, akoravno bi bilo lahko boljše, a pravi vzrok tiči drugje. V isti številki, ko napada, piše „Bauernzeitung“: „Zastonj je vse prizadevanje, če se ne najdejo pota omejiti pohlep po urivanih, ki grasira bolj kot nekada med ljudskimi sloji“. Bujno barvani plakati skozi celo leto, nedeljo za nedeljo oznanjajo veselice, plese, prireditve, zabave, izlete. In mladi svet dirja tja in zapravi se ogromno denarja. Vse te nemško pobarvane veselice pod tem in onim imenom naredo ljudstvo zapravljivo in lahko-mišljeno, navadi se veseljačenja, da mu ni mar za resnost, navadi se samo na užitek. Vzga-jajte ljudstvo na preprosto življenje, na varčnost in treznost, pa se bodo polnile cerkve in dvignila morala! Tukaj tiči rajec za grmom. Ljudje sami pravijo: Že znamo tudi nemško, če pa hočemo zastopiti nemško pridigo, moramo popolnoma dobro znati. In kolikokrat se zgodi, da se ljudje, ki v zasebnem in privatnem občevanju govorijo le nemški, spovedujejo le slovenski. Zdi se nam, da je dopisniku popolnoma neznan oni slavni Aristotelev izrek, principium contradictionis, ki se, prikrojen na naše razmere, glasi: Kdor je Slovenec rojen in slovensko občuje, ne more biti ob enem Nемец, naj si bo potem tudi kot tak vpisan. Slednjič dopisnik z eleganco meksikanskega bandita nastavi revolver na prsa z grožnjo, če se ne bo v cerkvi vpoštevala nemščina, ne bodejo prispevali k stroškom za vzdrževanje in popraviljanje cerkva. To smrdi že po demagogstvu.

Bekštajn. (Razno.) Stavbinski odbor za zidavo občinske hiše, v katerega sta vendarle vstopila tudi člana Landbunda — tako, da so sedaj zastopane v njem vse stranke — je oddal razpisana stavbinska dela najnižjim ponudnikom. Z delom se je pričelo 15. t. m. in je upati, da bo stavba še letošnjo jesen pod steho. — 15. t. m. je umrla v Ovčini Magdalena Kreiner, pd. Brinarca, stara šele 39 let. Zapušča moža in več nedoraslih otrok. N. p. v m. — Letošnje deževno vreme je vplivalo zelo neugodno na žitno letino, ki je zato dokaj slaba; zlasti koruze bo le malo. Tudi s poljskimi deli smo vsled stalnega deževja zelo zaostali. — Baški semenj je končal na prav žalosten način. V ponedeljek v noči je prišlo med Valent. Tschernutom, pd. Markovcem v Bačah in kleparjem Šteflerjem iz Beljaka do orepira. V teku tega je potegnil Tschernut samokres in oddal več strelav na neoboroženega Šteflerja, ki je obležal mrtev na mestu. Cela tragedija se je odigrala blizu pristajališča ob jezeru. Tschernut je bil aretiran, truplo usmrčenega pa so prepeljali po komisijonelnem ogledu v Marijo na Zili in odtod v Beljak. Žalostne posledice povojnih razmer!

Važenberk. Gospod urednik! Vi sami najbrž komaj veste, kako imenitno, da se prav izrazim, „popularno“ je zadnji čas postalo ime Važenberk in to po zaslugi vsenemških trompet kakor „Bauernzeitung“, „Freie Stimmen“. Ne bomo se spuščali v podrobnosti s temi revolverskimi izbruhi, opozoriti hočemo bralce samo na eno zadevo in ta je nemščina v cerkvi. Kako bi to pri nas izgledalo? Teh, ki to zahtevajo, itak ni k redni nedeljski božji službi; ti ljudje duhovnika najbolj tedaj ubogajo, ko na cvetno nedeljo oznani, da je na veliko soboto blagoslovljenje mesa in klobas, tedaj je disciplina izborna. Ti ljudje, ki imajo tako vročo željo po nemških pridigah, bi se jih sami najprej naveličali. Poznamo pa par pristnih Nemcev, ki svojega krščanstva ne prezrejo in hodijo redno k božji službi brez ozira na to, da je pridiga slovenska. Ti pravi krščanski Nemci so prava priča, kam pri naših nemčurskih petelinčkih pes-taco moli: prvič razupiti naš kraj za nemškega, drugič oropati tukajšnjo domače ljudstvo za edine tolažbe, ki jo najde v božji besedi. Grozi-

jo, da cerkve ne bodo podpirali niti je vzdrževali, ako se jim ne ugodí. Povemo vam, visoko rodni gospodje, kar vas je okoli blaškega generala zbranih, da ako vi cerkve ne „vzdržujete“, bo pa cerkev vas držala, da se ne „zhavžjete“, kar se je nekje itak že zgodilo. Proti volji ogromne večine prebivalstva — protest na politično oblast tudi nič ni pomagal — so napeljali električno luč v Želinjsko cerkev in šolo, da so se pri svojih ogromnih stroških nekoliko razbremenili. Nismo nasprotniki lepotečenja cerkve ali ljudstvu se zdi za sedanjí čas vse to predrag luksuz, pa tudi se zdi, da se luč ni darovala iz verskega nagiba, temveč iz profita. Nemškim listom bodi povedano, da iz te moke ne bomo kruh pekli. Dajte rajše učiti mladino v zmernosti in poslušnosti in jo vzgajati v domačem maternem jeziku, ne pa v sovraštvu do rodnega brata!

Podjubelj. „Slišite, kje pa je vaša cerkev, že povsod naokrog sem gledal, pa je nisem videl?“ Tako in podobno so Podjubeljčane pogostokrat vpraševali ljudje, ki so potovali skoz ta kraj. Še več. Včasih je kak tujec šel tik zraven cerkve mimo, pa je vendar še po njej pozpovedoval. Ni bila čuda! Hiša Božja stoji namreč sredi med drugimi hišami v jami. Zavoljo košate lipe, ki se mogočno pred cerkvijo prostira, je bila prikrita pogledu marsikaterega potovalnika. In še to: Cerkev je bila podobna staremu poslopju, ki je pokalo v vseh spahih (stikih), in je bila neusmiljeno prepuščena razpadu. Križ na stolpu se je bil nagnil, da se je zdelo, kakor tudi on žaluje nad podrtijo. Kakor je preroku Jeremiji iz srca vrela le bridka žalost zaradi pokončanega templja in razdrte službe božje. Tudi edini, razpokani zvonček, ki je moral dolgo časa opravljati vsestransko službo, je tožil svetu svojo bridko usodo. Letošnje leto pa je zasijala tudi za Podjubeljsko cerkev srečnejša doba. Tukajšnji farani so zamenili starí zvon s tremi novimi. Skupno s patronom te cerkve — z deželno vlado — so pripomogli do tega, da se je cerkev na novo pokrila. Popravili so tudi stolp, na kroglo vsadili nov križ. Ta je zdaj spet veličastno znamenje, opominjajoče ljudi: Križ je premagal svet, to poslopje je Bogu posvečeno in v Božjem imenu kliče neprestano: „Moja hiša je hiša molitve“. O, da bi se zdaj, ko je cerkev bila toliko popravljena, tudi cerkveno-versko življenje bolj in bolj razcvitalo, ž njim pa v naslednjih letih tudi notranja cerkev doživela spremembo, da bo postala vredna, biti hiša Najvišjega!

Blače na Zili. Kakor vsako leto se je tudi letos vršil konjski sejem prvi ponedeljek v septembru. Živino smo odgnali z planin v dolino. — Vsled deževnega vremena so travniki tako močvirnatí, da nam ne bo mogoče spraviti otave. Žetev je bila slaba in tudi koruza ne obeta mnogo.

Šteben v Podjuni. (Čg. Anton Kaplan †.) Zopet je pobrala bela žena enega naših duhovnikov. Verno ljudstvo plaka, ker se krči število duhovnikov in duhovniškega naraščaja. Pokojni g. župnik je preminul vsled raka na ledvicah v 52 letu starosti. Pred mescem se je nahajal še v Celovcu v bolnici, kjer so spoznali bolezen za neozdravljivo, vsled česar se je pustil prepeljati na svojo faro nazaj, da bi zatisnil svoje trudne oči in bil pokopan v fari, v kateri je dolga leta uspešno deloval. Par tednov samo je še udano prenašal neznosne bolečine, dokler ga ni rešila smrt. Dne 16. t. m. smo ga pokopali na domačem pokopališču. Pogreb je bil veličasten: 21 duhovnih tovarišev in velika množica ljudstva. V cerkvi je govoril čg. Pšeničnik o odgovornosti duhovnikov pred sodnikom in na grobu se je čg. Poljanec zahvalil za veliko udeležbo in pozivljaj ljudstvo, da bi skrbelo za duhovniški naraščaj. Pokojni je bil rodóm Čeh, a je stal vedno odločno na naši strani ter se je za naše pravice ne cerkvenem volju tudi moško potegoval, vsled česar so ga koroške oblasti neprestano preganile. Vsled slovenske pisave matrik je bil dvakrat kaznovan, pa se ni uklonil, ker je vedel, da je pravica na njegovi strani. Nastopil je tudi kot govornik. Veliko gorja mu je prizadjal tudi Volkswelhr, ki ga je izropal in pred katerim je moral bežati. Sedaj je našel mir in počitek, ki ga je bil tako potreben. R. i p.

ČEBELARSKI VESTNIK

Poletno čebelarstvo poročilo.

Leto 1924 si bode vsak čebelar zapisal v svojo spominsko knjigo kot eno najslabših let in bati se je, da bo marsikateri čebelarzačetnik obupal nad svojimi čebelami. Od začetka julija do začetka ajdove paše (10. avgusta) se je izkazalo 215 dkg primanjkljaja. Panj dvojak je pridobil v tem času 240 dkg, porabil pa je 455 dkg. V drugi polovici je že bila izdatna paša, rože na otavi so lepo zvetele, a vreme je motilo čebele, da so le malo izletavale. V celem je bilo 20 deževnih dni.

Okrog 10. avgusta se je pričela ajdova paša, ki je trajala skoraj mesec dni. Jako možno je cvetelo tudi jesensko vresje. Čebele, kadar jim je veme dopustilo, so se kar valile na pašo; opazovalni panj dvojak jih je čez 2 kg poslal na ajdo in vresje, a solnce se je skrilo in kar trumoma so hitele zopet domu. Matice so pridno stavile zalego, ajda in vresje je medilo, a kaj pomaga, ko je dežin mraz branil pričakovane bire. Bilo je v tem času 18 deževnih dni, toplota zraka je padla ravno v istem času, ko je ajda bila v najlepšem cvetu, na 7° C. Največ je pridobil na ajdovi paši dne 18. avgusta, 180 dkg (17. je cel den lilo!) in 22. 175 dkg. Lansko leto je 27. avgusta največ pridobil, 280 dkg, pa samo eden panj, ne dvojak in je le malo več kot 1 kg čebel zletelo na pašo. Letos so pa ravno ti dnavi po sv. Jerneju bili mrzli in deževni. Na celi ajdovi paši je pridobil panj 850 dkg čistih, lansko leto 1495 dkg. Le močni panji so nekaj nabrali, slabiči so ostali slabiči. Čebelna paša je pri kraju, treba bo čebele krmiti s sladkorjem, sicer bo jih zima vzela. Sladkor je drag, a pomisli, dragi čebelar, da je strd tudi draga in sladka. Če hočeš prihodnje leto kaj pridobiti, moraš že zato sedaj skrbeti. Slabiče združi in ohrani le močne panje čez zimo, daj vsakemu še 2 do 3 kg sladkorja in bo že prišlo leto, ko boš dobil vse nazaj z dobrimi obrestí.

GOSPODARSKI VESTNIK

Krištof Franc:

Gospodarska osamosvojitvev.

Ovisnost je velika ovira gospodarskega napredka. Zato je treba stremeti za samoosvojitvijo zlasti v kmetijskem gospodarstvu. Da gre z našim gospodarstvom tako počasi naprej, je krivda na nas samih, ker ne iščemo pripomočkov, da bi se gospodarsko osamosvojili. Zavedati se moramo, da posameznik tukaj malo pomeni in da je v gospodarski skupnosti tista sila, ki nas more dvigniti do večjega blagostanja. Starikav način gospodarstva nas tlači k tlom, mi pa nimamo toliko samozavesti, da bi se teh starikavih navad otresli in začeli moderno kmetijsko tehniko vporabljati tako, da se tudi v najbolj neprijetnem položaju, kot se nahajamo danes, lahko izkopljemo iz gospodarskega propadanja.

Sicer nam stara krščanska resnica pravi — moli in delaj — vendar moramo razumeti, da se pravi delati tudi, če pametno mislimo. To pametno premišljevanje nam dostikrat več koristi kot cel teden trudapolnega telesnega dela. Nikakor ne mislim, da bi odpravili vsake ročne in telesne dele, vendar naj pripomnim, da to telesno delo ne sme iti tudi v kmetijstvu ne tako daleč, da bi se morali na kmetiji po živinsko nategovati zgolj radi svoje starokopitnosti, ko so nam moderne sredstva za odpravo tega garanja na razpolago.

Prvi korak k osamosvojitvi bi bila gospodarska izobrazba. Narod brez izobrazbe je narod brez bodočnosti. Korošci pa skoro vsi brez izjeme pripadajo kmetijskemu stanu, zato pa moram govoriti o kmetijski izobrazbi.

Izobraževati pa se moremo na več načinov, in sicer s čitanjem dobrih časopisnih člankov, Mohorjevih in drugih gospodarskih knjig, ki se jih danes dobi. Seveda mora to čitanje biti tudi uspešno in sicer na ta način, da vse dobre nasvete, ki so količkaj izvedljivi, poskušamo v praksi izvesti. Koliko smo v tem oziru na deželi na boljšem nego v šoli, kjer so poučujoče sama teorija brez prakse, na kmetiji pa lahko napravimo primerne poizkuse. Lastno napravl-

jeni poizkusi največ pripomorejo k temeljiti proučitvi nameravane izvedbe.

Drug način samopomoči k osamosvojitvi v kmetijski izobrazbi je, da si ustanovimo kmetijska izobraževalna društva. Sedanja izobraževalna društva naj si stavijo za nalogo, da si ustanove posebne odseke, tako med drugimi tudi kmetijski odsek. Ker se v društvi knjige nabavljajo skupno, je potem tudi izobrazba cenejša. Da je pa mogoče vzbuditi več zanimanja, ima gotovo vsaka fara ali občina kakšnega bolj inteligentnega mladeniča, ki prevzame čitanje gospodarskih člankov in jih zna tudi primerno obrazložiti, da so poslušalcem bolj razumljivi. Zlasti zimski čas je v te svrhe vporabljeni, ko ni toliko dela na polju in drugod. Gospodarsko izobrazbo se potem v poletnem času lahko izpolni s potovanji na vzorna posestva, kjer se vse zanimivejše in modernejše lahko razkazuje. Znati je treba, da besede mičejo, a zgledi pa vlečejo. Najbolj priporočljivo pa je, da se vrše v zimskem času nedeljska gospodarska predavanja in še boljše pa večdnevni tečaji, kjer se naprosijo izvežbani gospodarski strokovnjaki za pouk. Najbolje pa je seve, če morejo kmetijski sinovi obiskovati zimske kmetijske šole, kjer se dobi temeljitejšo podlago za rentabilno kmetovanje. Za enkrat pa bi veliko pripomoglo h gospodarskemu napredku že potovalni gospodarski tečaji. Istotako kot za moško kmečko mladino se priporočajo gospodinj-ski potovalni tečaji, ki so lahko izvedljivi kjer je količjak dobre volje zato. **Merodajni gospodarski faktorji naj resno mislijo na ta način izobrazbe**, ker to je prva pot h gospodarski samoosvojitvi koroških kmetovalcev.

Tretji način gospodarske samoosvojitve pa bomo našli v združništvu. Le škoda je, da to združništvo tako malo pojmuje. Mislimo samo na dobroto naših kmečkih hranilnic in posojilnic, ki so našega kmeta rešile predvsem oderuštva s previsokimi obrestmi in drugič, so mu dale tudi popolno samostojnost. Nekdanji vaški oderuhi so znali izrabljati vse one, ki so bili od njih gospodarsko odvisni, tako, da se niso mogli prav nič samostojno gibati v gospodarstvu. Ta odvisnost je bila skoro hujša od tlake, koje smo bili odvezani v letu 1848. Zahvala, da smo se otresli te sužnosti, gre zlasti koroškim hranilnicam in posojilnicam.

Ne smemo pa misliti, da se gospodarska skupnost in osamosvojitve da izvesti samo pri hranilnicah in posojilnicah, da se od onih, ki imajo preveč denarja in nočejo, da jim doma mrtev leži brez obresti ali, da ni nevarnosti, da ga kdo ukrade, ali je nevarnost, da se kako drugače izgubi, da ga plodonosno za dobre obresti nalože, da se tako prihranjeni denar za obrestmi vred vedno množi brez posebnega truda, ker čas se nam naprej vrti, obrestni in kapital nabirata naprej. V nasprotnem slučaju pa hranilnice posojujejo in pomagajo onim, ki so v nesreči, ali so drugače kake pomoči potrebni, da dajejo dobrim gospodarjem posojila proti zmernim obrestim. To je velika dobrota in pomoč k osamosvojitvi.

Način samoosvojitve se da izvesti tudi še na druge načine. Pri nabavi skupnih strojev. Posamezne vrste strojev so drage in je zanje potreba mnogo denarja investirati, to se pravi, da se mora za nakup stroja preveč denarja založiti, ki potem dostikrat malo pride v rabo, kot se zlasti sejalni stroji. Vendar se ti stroji v dveh do treh letih z obrestmi vred poplačajo že posamezniku, kaj šele zadrugi ali društvu? Zato je treba tudi misliti na strojne zadruge, kjer si nabavi cela vas ali fara skupne mlatilnice, skupne sejalne stroje, skupne brane, skupne osipnike, skupne žitne čistilnike. Koliko se tukaj na investicijskem kapitalu prihrani posamezniku. Največ pa take skupne nabave v strojnih zadrugah zato pripomorejo do tako sijajnega gospodarskega napredka, ker se tukaj tudi najmanjši posestnik ali bajtar lahko poslužuje modernih strojev, in ker te stroje tudi malo rabi, le malo prispeva k obrabi, ampak priliko ima se gospodarsko razviti in se gospodarsko osamosvojiti in postati neodvisen. Od zadruge, koje član je sam kot sogospodar, pa ni izkoriščen, ker ga branijo zadruga pravila, katere so zanj najvišja inštanca.

Vem, da bo bralec rekel, to je lahko napisati, a težje je to izvesti, ko so si ljudje ene

vasi različnih naziranj in še bolj zavistni in nevoščljivi. To je res, res je pa tudi, da to niso nepremagljiva ovira, ki se da odstraniti. Treba je samo začeti in sicer čimprej temboljše. Zapomniti pa si moramo vsi, da se le potom osamosvojitve moremo obdržati na svoji slovenski zemlji in ni potem nobene sile, ki nas bi mogla pregnati. Zato berite in uvažujte!

Tržne cene v Velikóvcu dne 17. IX. 1924.
Živina: voli 10—14.000, krave 8—13.000, ovce 6—9.000, svinje 21—26.000 (prejšnji teden 25.000 do 28.000), teleta 14—15.000 K za 1 kg žive teže. Žito: pšenica 3900—4000 (prejšnji teden 3600—3800), rž 3400—3800 (prejšnji teden 3400 do 3600), aida 3200—3400 (prejšnji teden 3000 do 3200), ječmen 3000—3400, oves 2800—3200 (2800—2900) K za kg. Sirovo maslo 40.000 do 45.000, sir (skuta) 6000—8000 K za kg. Brusnice 5500—6000 K za 1 liter, jajce 1500—1800 K za komad.

Dunajski trg. Živina: voli 14.500—20.000, biki 13.600—18.000, krave 13—16.500, teleta 18—26.000, jagnjeta 15.000, ovce 8—12.500, mesne svinje 21—27.000, pitane svinje 24.000 do 28.000, konji za klanje 6—12.000 K za kg žive teže. Meso: goveje 22—50.000, zmrznjeno 16—29.000, telečje 24—46.000, zrezek 50.000 do 68.000, ovčje 18—25.000, svinjsko 32—50.000, prekajeno 34—52.000 K za kg. Jajce 1700 do 2000 K komad. Čajno maslo 70—82.000, namizno maslo 56—66.000, maslo za kuho 44.000 do 54.000, jedilno olje 24—30.000, slanina 34.000 do 38.000, domača mast 36—38.000 K za kg. Sadje: jabolka 2—14.000, hruške 3400—20.000, grozdje 10—16.000, breskve 12—24.000, češplji 5500—12.000, orehi 10—28.000, črnice 7000 do 9000, brusnice 12—15.000, malinje 16—18.000 K za kg. Zelenjave: krompir 1400—2600, zelen grah 6—10.000, zelen fižol 5—12.000, kumare 2—3600, zelje 2400—3000, kisló zelje 4—4800, hren 30—50.000 K za kg. Krma: sladko seno 85—132.000, kisló seno 80—85.000, detelja 100—140.000, slama povezana 77—85.000, mešana slama 70.000 K za metercent.

Borza. Dunaj, 22. IX. Berlin 16,640, Curih 13,340, New York 70,460, Milano 3085, London 314,700, Pariz 3750, Bukarešta 355, Zofija 496, Beograd 988, Budimpešta 88,5, Praga 2122, Varšava 13,505.

Curih, 22. IX. New York 528,75, London 23,62, Pariz 28,10, Milano 23,20, Praga 15,87½, Budimpešta 9,0069, Bukarešta 2,70, Beograd 7,35, Zofija 3,87, Dunaj 0,007450.

RAZNE VESTI

Drobne vesti. Dne 6. t. m. je bilo od 898 brezposelnih 345 podpiranih. — Dr. Witgenstein je izgubil pri hazardni igri v par dneh 16 milijard kron. — Nemčija je plačala drugi obrok po Dawesovem načrtu določenega zneska 20 milijonov zlatih mark. — 50.000 dolarjev letno bo prejemal 32letni Parker Gilbert kot predsednik komisije, ki bo nadzorovala izvršitev Dawesovega načrta. Ta vsota odgovarja približno 3500 milijonov naših kron ali okrog 10 milijonov na dan. — V občini San Giorgio la Molara je umrl posestnik Angelo Antonio Reveruzzi v starosti 110 let. Rojen je bil 7. dec. 1814. — Letos je 300 let odkar je bila v Evropi vpeljana čokolada. — V Južni Afriki imajo letos toliko grozdja in rozin, da ga v posušenem stanju krmijo živini. — Indeks se v preteklem mescu ni spremenil. — V dunajskem krematoriju se je v prvi polovici letošnjega leta sežgalo 695 mrličev. — Na Bolgarskem je bilo ubitih 5 članov makedonske revolucionarne organizacije, ki so bili nasprotniki Todora Aleksandrova in Cankove vlade. — V Jajcu so se vršili med muslimani in Srbi poboji: 2 mrtva, 4 težko ranjeni. — V okolici Trevisa je padala velika toča, katere je bilo mestoma na 20 cm debelo. Ves jesenski pridelek je uničen. Našli so komad toče, ki je tehtal 290 gramov (preko ¼ kg). — Na Dunaju se je število šoloobveznih otrok tako skrčilo, da se bo moralo opustiti 200 ljudsko- in meščanskošolskih razredov. — 13. sept. je bilo na Koroškem 356 podpiranih brezposelnih. — V občini Podjubej so se našli pri kopanju ostanki človeških kosti, ki izvirajo

najbrž še iz francoskih vojn. — Dohodki iz tobačnega monopola so znašali pretekli mesec 216 milijard, julija 226 milijard kron. — Tajfun je v mnogih pokrajinah Japonske povzročil veliko povodnji. V nekem kraju pogrešajo 300 ljudi, 40.000 hiš je pod vodo. — Pokrajino Erzerum je obiskal 13. t. m. potres: 102 vasi je porušeni, več sto oseb zasutih. — V avgustu se je izselilo iz Avstrije 248 oseb, od teh 15 Korošcev.

Trdi žarki, ki odstranijo žensko brado. Ženski lepota je zelo nevarna rast brade. Doglej se je s pomočjo elektrolize odstranjevalo posamezno lasne korenine ženskega obraza. Potreba je bilo za to zelo mnogo potrpežljivosti, bolečine so bile velike, največkrat pa z vsoto tako operacijo vendar le ni bila rešena lepota. Sedaj pa je dr. Fritz Mayer pričel uporabljati trde žarke, ki izstopajo iz Röntgenove cevi in učinkujejo silnejše nego srednjemehki Röntgenovi žarki na živinske in rastlinske celice in pošletnem prezkusovanju je dosegel uspeh, da se z njegovim postopanjem popolnoma in sigurno odstrani ženska brada. Lasje pa se tako trdo drže tudi ženske kože, da se mora pacientinja trikrat podvreči „zdravljenju“, in sicer v določeni dobi, pa pri nekaterih, kjer se je bradica že močnejše razvila, je potreba še dodatnega ožarjevanja. Za več in manj bradate gospodične in žene gotovo vesela vest.

Za tiskovni sklad so darovali:

Neimenovan po Mihaelu Turku 100.000; Tomažič Anica, Zrelec, 3000; berač ni hotel vzeti 1100; Kumer Jernej 6000; nabrano pri pogrebu čg. Antona Kaplana v Štebnu 340.000; Boštjančič Janez, Pliberk, 10.000; Jurc Albin, Pliberk, 11.000; dr. Fr. Zeichen, Pliberk, 18.500; Železna Kapla: Skalar 200.000, Pasterk 100.000, Jegart 100.000, Rapold 100.000 K. Darovalcem najlepša hvala.

Suhe jedilne gobe

kakor kravjake (Herrenpilze), lisičke (Füchslinge) in žemlje (Semmelpilze) kupi in plača po najvišji ceni

FRANC MORY,
Šmihel pri Pliberku 24

Naznanjam, da zdaj tudi zamenjavam ne otrto obležan lan, kakor tudi otrto predivo za razl. prtenine. Zahtevajte brezplačne cenik! 120

Vsled razširjenja obrata sprejme

Puškarna v Kranju

baskulerje, kopitarje, zurüchterje, graverje in garnerje

Ponudbe (lahko tudi v nemščini) z navodbo osebnih podatkov in dosedanjega službovanja naj se pošljejo direktno Puškarni 121

Zahvala.

Zahvaljujemo se vsem, ki so spremili dne 9. septembra t. l. našega ljubljenega sina in brata, bogoslovca

Dominika Skitek

na zadnji poti.

Posebna kvala čč. duhovščini, dijakom, pevcem in vsem drugim, ki so z venci in z udeležbo skazali rajnemu zadnjo čast.

Žalujoči starši sestra in brat.

119

SLOVENC!

Pomnite, da smo bili mi prvi na Koroškem.